

YÖNETMENLERİN BASIN BİLDİRİSİ

Sinemamızın gelişmesi ,uluslararası alanda tanınması ve ülkemiz adına büyük başarılar sağlanmasında önemli katkıları olan Sinema Filmlerinin Desteklenmesi ve Sınıflandırılması ile ilgili 5224 sayılı kanunun güncellenmesine ilişkin meclise sunulan yasa teklifi 9 Ocak 2019 tarihinde görüşülecektir.

Görüşülecek yasa teklifi , destek alanlarının genişletilmesinden, dış ortak yapımların kolaylaştırılmasına, sinema salonlarında film gösterim,reklam ve hak dağılımına ilişkin bir çok olumlu önermeyi içermekle birlikte, bazı maddelerinin ise tartışılarak olumlu yönde düzeltilmeye ihtiyacı olduğu kanısındayız.

Özellikle sınıflandırma ve değerlendirme ile ilgili maddelerinde, **“komisyonca uygun bulunulmayan filmler ticari dolaşıma ve gösterime sunulamaz”** önermesi daha ileri bir kanun ruhuna terstir. Bu önerme olmamalıdır. Zira 2004 yılında yürürlüğe giren bu kanun askeri vesayet anlayışı olan sansürcü ve yasakçı anlayışı kaldırmış, ve tam tersine bağımsız üretimin desteklenmesini öngörmüştür. Sinemamızın bugünkü ulusal ve uluslararası başarısında payı olan bu yasanın ruhunun terkedilmemesi gerekmektedir.

Bunun dışında ülkemizde düzenlenecek ulusal ve uluslararası festivallerde gösterilecek filmlere yönelik **düzenleme ile destekleme kurullarının oluşturulmasında sinema sektörü üyelerinin azınlığa düşürülmesi** de yine düzeltilmesi gereken en önemli maddeler arasındadır.

Özellikle de üretim, dağıtım ve gösterim tekelleşmesinin bugün nasıl büyük sorunlara yol açtığı görülmüş ve teklifte buna yer verilmiştir. Ama bu tekelleşmenin önünü kapatacak yaklaşımların de teklife eklenmesi önem taşımaktadır.

Ülkemizi dünyaya taşıyacak en önemli tanıtım ve algı yaratma aracı da olan sinema sanatımızın önünü açmak tüm siyasi yaklaşımların üstünde özel bir devlet politikası olması gerektiği kanaatindeyiz.

Bizlerin; üreten yaratan senarist ve yönetmenler olarak bu olumlu ve olumsuz görüşlerimizin içeriğinde hiçbir siyasi parti veya kurum ve oluşumun izleri aranmamalıdır.

Türkiye ancak sanatla dünyaya kendini anlatabilir. Dünyada sanatın gücü ve etkisi ortadadır

Tüm bunların ışığında ülkemizin sinema sanatını gelişmesi ve güçlenmesi amaçlayan bir kanun teklifinin temel ruhu, bu sanatın daha özgür ortamlarda yeşerip büyümesi olmalıdır.

TBMM nin bu kanun teklifi içeriklerini tartışmayı ve olumlu bir noktaya getirilmesini siyasi partilerinin aralarındaki polemikler üstüne çıkararak stratejik bir devlet politikası olarak ela alacağı umundayız.

Not: Kanun teklifine ilişkin görüşlerimiz ektedir.

İMZALAYANLAR

Nuri Bilge Ceylan
Kadir İnanır
Yılmaz Erdoğan
Tayfun Pirselimoglu
Özcan Alper
Hasan Özgen
Ercan Kesal
Aslı Özge
Cemil Ağacıkoğlu
Onur Saylak
Ferit Karahan
Tunç Davut
Mustafa Kara
Fikret Reyhan
Hüseyin Karabey
Ramin Matin
Sinan Kesova
Sadullah Şentürk
Ragıp Türk
Özkan Küçük
Nejla Demirci
Naci Çelik Berksoy
Aliye Uçar
Orhan Oğuz
Murat Saraçoğlu

Çağın İrmak
Derviş Zaim
Ezel Akay
Ali Özgentürk
Mehmet Eryılmaz
Pelin Esmer
Belmin Söylemez
Murat Düzgünoğlu
Selim Evcı
F. Serkan Acar
Erdem Tepegöz
Yüksel Aksu
Nihat Durak
Hakkı Kurtuluş
Melik Saraçoğlu
Aydın Bulut
Aydın Orak
Bahadır Karataş
Erkan Tahhuşoğlu
Faysal Soysal
Fırat Gürsoy
Dersu Yavuz
A. Ayben Altunç
Mustafa Ünlü
Batur Emin Akyel

Erden Kıral
Reis Çelik
Mustafa Şevki Doğan
Emin Alper
Yeşim Ustaoglu
Mahmut Fazıl Coşkun
Biket İlhan
Canan Gerede
Atalay Taşdiken
Ali Aydın
İnan Temelkuran
Handan Öztürk
Semir Aslanyürek
Kaan Müjdecı
Zeynep Dadak
Turgut Yasalar
A. Taner Elhan
Murat Şeker
Gürsel Ateş
Hikmet Yaşar Yenigün
İsmet Arasan
Kemal Alptekin
Kibar Dağlayan Yiğit
Atıl İnaç
Arif Hakverdi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

Milli Eğitim Kültür Gençlik ve Spor Komisyonu'na

GENEL YAKLAŞIM

2004 yılında sinema sektörü, ilgili bakanlık ve TBMM'nde genel katılımıyla çıkarılmış olan 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklemesi Hakkında Kanun, ülkemiz sinema sanatının önünü açmış darbeci dönemlerin yasaklayıcı cezalandırıcı yöntemlerini ortadan kaldırmıştır. Bu açılımla sinemamız ciddi bir büyüme ve uluslararası başarılar elde etmiştir. Yürürlükteki yasanın eksiklerini tamir ederek sinemamızın ulusal ve uluslararası alanda daha da büyümesi için Sinema Genel Müdürlüğü ve sinema sektörü uzun süredir uyumlu ortak bir çalışma yürütmüş olmakla birlikte taslağın meclise gönderilen hali üzerinde farklı bakışlar ortaya çıkmıştır.

Meclisimizin ilgili komisyonuna sunulan yasa taslağının son halini incelediğimizde bazı maddeler üzerinde görüşlerimizi sizlere iletmenin sektörümüz ve dolayısı ile ülkemiz açısından daha faydalı olacağı kanaatine vardık.

GÖRÜŞLERİMİZ

1-Taslak, yürürlükteki kanunun eksiklerini giderici ve destekleme biçimini daha da kolaylaştırıcı bir öz taşımaktadır. Desteklerin geri ödemesize dönüşmesi ile oldukça ileri bir yaklaşım göstermiştir. Ayrıca ortak dış yapım desteğinin tanımlanmış olması ise hem ülkemizin tanıtımı açısından önemli bir adım olmuş, hem de sektörümüzün yapacağı işbirlikleri ile elde edeceği deneyim ve pazarlama kapasitesine önemli katkı sağlayacaktır. Bunların dışında da sektöre katkı sağlayacak önemli ekler yapılmıştır.

2-Her çıkan yeni yasa nasıl ki geriye doğru işlemez prensibindeyse, yine her çıkan yasa bir önceki anlayışın gerisine düşemez ilkesinden hareket etmelidir.

Bu anlamda önerilen teklifte bazı maddeler eski yasanın gerisine düşmüştür.

- a) **MADDE 7:** Yeni önerilen yasanın “Uygun bulunmayan filmler, ticari dolaşıma ve gösterime sunulamaz” önermesi daha ileri bir yasa önerisinde yer almamalıdır
- b) Aynı maddede yer alan ve ülkemizde düzenlenen film haftaları ve festivallere davet edilen filmlerin sınıflandırmaya tabi tutulması da önemli bir sorunu beraberinde getirecektir. Örneğin A festivali ortalama 200-250 filmle program yapmaktadır. Bu filmlerin o süre içinde değerlendirilip sınıflandırılması ve bu neticeye göre program yapılıp kataloglar basılmasını imkansız hale getirir. Kaldı ki değerlendirme kurulunun bu kadar filmi izleyip değerlendirme yapması da zaten zor bir şeydir. Ayrıca varsayalım ki, A Çocuk Filmleri Festivali organizasyonuna 150 çocuk içerikli film davet ettik. Önerilen yasaya göre “Eğer değerlendirmeye sokulmayacaksa +18 yaş işareti konur” uygulanırsa. Bu festivalin bir çocuk filmleri festivali olmaktan çıkacağı ortada değil midir? Tüm bunların dışında haftalık olarak çekilip tv’lerde yayınlanan dizilerin bu kadar şiddeti ve ayıbı önerdiği halde bir sınıflandırmaya tabi tutulmazken, sinema filmlerinin bu kadar yaygın izlenmemesine rağmen böyle sert bir denetime tabi tutulmaya çalışılması önemli bir eşitsizliği ortaya koymaktadır.
- c) **MADDE 6’da** yer alan değerlendirme komisyon üyelerinin belirlenme biçimi son derece sakıncalıdır. Komisyonları oluşturan 7 şer üyenin sadece üçünü Sinema Meslek Birlikleri seçecek. Bu önerilen 3 üye içinden bakanlık uygun bulduğunu seçecek ve uygun bulmadığının yerine yeni öneri isteyecek. Geri kalan 4 üyeyi ise yine bakanlık kendi inisiyatifi ile seçecek. Bu komisyonların doğru proje seçebilmesi için özellikle yönetmen, yapımcı ve senarist ağırlıklı olması yani sinema sektörü ana ağırlıkta olması şarttır. Yasa bu haliyle çıkarsa değerlendirmeler ne yazık ki iyi bir film projesini değerlendirmekten ziyade çeşitli ilişkileri değerlendirme ihtimalini ortaya koyabilir.. Siyasetler üstü mesleki yeterlilik kurulların oluşumunun ana ilkesi olmalıdır.
- d) **MADDE 9:** “Sinema Donanım Desteği” bu olumlu destektir. Ama asıl sorun bu günde büyük tartışmalara neden olan üretim, dağıtım ve salon tekelleşmesidir. Sektörün “anti tekel yasasına aykırı” itirazlarına rağmen Mars/AFM birleşmesi, yapımcı, aynı zamanda dağıtım ve aynı zamanda salon

sahibi tekelleşmelere izin verilerek bu günkü problemin temeli oluşturulmuştur.. Bu gün büyük salon işletmecileri bağımsız filmlere kapılarını tamamen kapatmış durumda. Bütün Avrupa'da olduğu gibi bağımsız salonlar zincirinin oluşturulması ve bu oluşumun olabilmesi içinde yerel yönetimlerin ve bakanlığın bu salonlara yıllık destek vermeleri gereklidir. Yoksa bağımsız sinema yaşayamaz. Bakanlığın desteklediği filmlerin sinemalarda gösterim alanı bulamamasının altında yatan neden budur. Bu nedenle bu taslakta olumlu önermeler vardır ama yaygın gösterim salonlarının dışında bağımsız filmlere salonların açılmasını teşvik edecek bir maddenin olması zaruridir. Bağımsız filmleri özellikle de bakanlığın desteklediği filmler gösteren sinema salonlarına destek verilmesi çok faydalı olacaktır. Bu destek sayesinde salon sahibi destek aldığı için daha ucuz biletle bağımsız filmi salonuna sokacak ve seyirciyle buluşmasına ortam yaratacaktır. Bu destek aynı zamanda sinema izleyicisini de desteklemek anlamı taşıyacaktır. Zaten bu yasanın var olma nedeni ülkemizde nitelikli sinema sanatının üretimi ve bilinçli bir seyirci ortamının yaratılması amacı taşımasıdır..

- e) **MADDE 14'de** tanımlanan çekim alanlarında izin, ücret ve güvenlikle ilgili Koordinasyon Kurullarının işleyişi daha açık tanımlanmalıdır. Karışıklığı önleyecek olumlu bir maddedir ama açık tanım yapılmadığı takdirde çekilecek filmlerin senaryolarını isteyip ve bu senaryonun bölgede çekilip çekilmeyeceğine karar vermeye kalkan bir makamla karşılaşabiliriz. Bu da yıllardır sıkıntısı çekilen ortak dış yapımların Türkiye'ye gelmemesinin temel nedeni olan bürokratik engelin daha da derinleşmesine neden olur.
- f) **MADDE 10** geçici 4- Teklif kanunun yürürlüğe girmesinden önce destek almış ve sözleşme imzalayarak mali yükümlülüğünü tamamlamış ama hala filmleri yapım aşamasında olanların bu kanundan yararlanmasında bir sorun olmamalıdır. Çünkü bu konuda yeni yasanın sözleşme kurallarından farklı bir şey olmayacaktır. Sadece yeni yasanın önerdiği "GERİ ÖDEMESİZ" işleminden yararlanmış olacaklardır. Bu da ilgili makamları bürokratik mesaiden kurtaracaktır.

SONUÇ

Her yeni yasa bir önceki yasaya göre daha ileride daha ön açıcı ve kolaylaştırıcı olmalıdır. Ayrıca her yasanın temelinde olması gereken "Yasanın Ruhu" ilkesinde, sinema sanatını yapan her bireyin ülkesine ve insanlarına iyi şeyler yapma ön görüşünü özünde barındıran bir güven atfederek vatandaşlarına güvenme duygusunu kaybetmemelidir. Yüce meclisimizin gereğini en iyi şekilde yapacağına inancımızla çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.